

ЗАКОНОДАВСТВО І ДОКУМЕНТИ

ЗАКОН УКРАЇНИ* ПРО ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Цей Закон визначає основні засади запобігання та протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1 Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

близькі особи — подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи за умови їх постійного проживання разом із суб'єктом, визначеним у частині першій статті 2 цього Закону, і ведення з ним спільного господарства;

конфлікт інтересів — реальні або такі, що видаються реальними, протиріччя між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність яких може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

корупційне правопорушення — умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 2 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;

корупція — використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей;

неправомірна вигода — грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав.

Стаття 2 Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

1. Суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України та його заступники, Прем'єр-міністр України та інші члени Кабінету Міністрів України, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

в) державні службовці;

* Відомості Верховної Ради України. — 2009. — № 45. — Ст. 691; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1787-VI від 23.12.2009.

г) посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;

д) судді Конституційного Суду України, професійні судді, народні засідателі і присяжні;

е) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, податкової міліції, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

є) посадові особи і працівники органів прокуратури, дипломатичної служби, митної служби, державної податкової служби;

ж) посадові та службові особи інших органів державної влади;

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

б) члени окружних/територіальних та дільничних виборчих комісій;

в) керівники громадських організацій, які частково фінансуються з державного чи місцевого бюджету;

г) помічники-консультанти народних депутатів України та інших виборних осіб, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

г) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, експерти, оцінювачі, арбітражні керуючі, незалежні посередники чи члени трудового арбітражу під час розгляду колективних трудових спорів, третейські судді, а також у встановлених законом випадках інші особи);

д) посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі іноземної держави, а також інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства);

е) посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені);

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або особи, спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків в юридичних особах, а також фізичні особи — підприємці;

4) посадові особи юридичних осіб, фізичні особи — у разі одержання від них особами, зазначеними в пунктах 1–2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди;

5) юридичні особи — у визначених законом випадках.

Стаття 3

Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції

1. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України та законами.

2. Органи державної влади здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції або беруть участь у їх здійсненні в межах повноважень, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

3. Координацію і контроль за діяльністю органів виконавчої влади щодо запобігання та протидії корупції здійснює Кабінет Міністрів України.

Формування державної антикорупційної політики, реалізацію антикорупційної стратегії, що визначається

Верховною Радою України, а також координацію діяльності центральних органів виконавчої влади з цих питань здійснює спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики.

4. Спеціально уповноважені суб'єкти, які в межах своєї компетенції безпосередньо здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі — спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції), визначаються законом.

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, якщо інше не передбачено законом.

Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють в межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.

5. Суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках і у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання та протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, є:

- 1) уповноважені підрозділи органів державної влади;
- 2) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;
- 3) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові особи, а також громадяни, об'єднання громадян за їх згодою.

6. Керівники органів державної влади, юридичних осіб, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупцій-

ного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних органів державної влади, юридичних осіб зобов'язані в межах своїх повноважень вжити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.

Розділ II ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 4 Обмеження, спрямовані на запобігання та протидію корупції

1. Особам, зазначеним у пунктах 1–3 частини першої статті 2 цього Закону, забороняється:

1) використовувати своє службове становище з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі:

а) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти);

б) неправомірно сприяти призначенню на посаду особи, яка не має переваг перед іншими кандидатами на цю посаду;

в) неправомірно втручатися в діяльність інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб;

г) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків;

2) займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту, що здійснюються в позаробочий

час) безпосередньо або через інших осіб, якщо інше не передбачено законом;

3) входити, у тому числі через інших осіб, до складу органу управління чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі, та представляють інтереси держави в раді товариства (спостережній раді), ревізійній комісії господарського товариства), якщо інше не передбачено законом;

4) відмовляти фізичним або юридичним особам в інформації, надання якої передбачено законом, надавати недостовірну чи не в повному обсязі інформацію.

Обмеження, передбачені пунктами 2–3 частини першої цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), а також на осіб, зазначених у пункті 2 частини першої статті 2 цього Закону.

2. Фізичним та юридичним особам забороняється здійснювати фінансування органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, у тому числі надавати їм матеріальну та/або нематеріальну допомогу, безоплатно виконувати роботи, надавати послуги, передавати кошти та інше майно, крім випадків, передбачених законами та чинними міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Стаття 5

Обмеження щодо одержання подарунків

1. Особам, зазначеним у пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, у зв'язку з виконанням ними функцій держави або органів місцевого самоврядування забороняється приймати подарунки, за винятком випадків, передбачених цим Законом та іншими законами.

2. Особи, зазначені в пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, можуть приймати особисті подарунки,

які відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, за умови, що вартість одного подарунка не перевищує розміру однієї податкової соціальної пільги.

3. Особи, зазначені в пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, передають органу державної влади, організації або іншій юридичній особі, де вони працюють, подарунки, одержані під час проведення офіційних заходів, у триденний строк в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6

Обмеження щодо роботи близьких осіб

1. Особи, зазначені в підпунктах «а», «в»–«ж» пункту 1 та підпунктах «а»–«б» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), не можуть мати в безпосередньому підпорядкуванні або бути безпосередньо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особа, зазначена в підпунктах «а», «в»-«ж» пункту 1 та підпунктах «а»-«б» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), зобов'язана повідомити керівництво органу, на посаду в якому вона претендує, про працюючих у цьому органі близьких їй осіб.

2. У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк. Якщо в даний строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи та/або близькі їм особи в місячний строк підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває в підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади, крім випадків, передбачених законодавством, що регулює питання добросовісної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави, органів місцевого самоврядування.

3. Особам, зазначеним у підпунктах «а», «в»–«ж» пункту 1 та підпунктах «а»–«б» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), забороняється брати участь у роботі колегіальних органів під час розгляду питань щодо призначення на посаду близьких їм осіб та в будь-який інший спосіб впливати на прийняття такого рішення.

Стаття 7

Обмеження щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування

1. Установлені цим Законом або іншими законами обмеження щодо осіб, зазначених у пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, зберігаються протягом двох років після звільнення таких осіб з посад або припинення ними в установленому порядку діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, за умови якщо обов'язки цих осіб на новій посаді у приватному секторі безпосередньо пов'язані з функціями, які виконували особи, перебуваючи на попередній посаді.

Стаття 8

Обмеження щодо юридичних осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення

1. Органи державної влади або органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права, юридичні особи, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, не можуть надавати юридичним особам, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, кошти і майно протягом п'яти років з дня набрання рішенням суду законної сили.

Юридичним особам, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, протягом п'яти років з дня набрання рішенням суду законної сили забороняється провадити діяльність від імені держави чи

будь-яку іншу діяльність з надання державних послуг на договірних засадах.

2. Кабінет Міністрів України визначає порядок накопичення та оприлюднення інформації про юридичних осіб, притягнутих до відповідальності за корупційні правопорушення.

Стаття 9

Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування

1. Стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, проводиться спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей, поданих особисто.

Організація проведення спеціальної перевірки покладається на керівника органу державної влади, органу місцевого самоврядування, на зайняття посади в якому претендує особа.

До проведення спеціальної перевірки залучаються спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, а в разі потреби — інші центральні органи виконавчої влади.

2. Спеціальній перевірці підлягають відомості про:

1) притягнення особи до кримінальної відповідальності та відповідальності за корупційні правопорушення;

2) достовірність інформації про доходи, їх джерела та зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном, щодо особи, яка претендує на посаду, та близьких їй осіб;

3) наявність у особи та близьких їй осіб корпоративних прав;

4) особу, яка претендує на зайняття посади, у тому числі про стан її здоров'я, освіту, наявність наукового ступеня, вченого звання, підвищення кваліфікації.

3. Спеціальна перевірка проводиться у п'ятнадцятиденний строк за письмовою згодою особи, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 і підпунктах «а»–«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону.

У разі відсутності зазначеної згоди питання щодо такої кандидатури не розглядається.

Положення щодо організації проведення спеціальної перевірки затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10

Фінансовий контроль

1. Особи, зазначені в пункті 1 і підпунктах «а»–«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язані подавати відомості про майно, доходи, витрати, зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном, у порядку та обсягах, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

Порядок оприлюднення зазначених відомостей визначається законом.

2. У разі відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента особа, зазначена в пункті 1 і підпунктах «а»–«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язана в десятиденний строк письмово повідомити про це орган державної податкової служби за місцем проживання із зазначенням номера рахунку і місцезнаходження банку-нерезидента.

3. Особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 і підпунктах «а»–«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому законодавством порядку відомості про майно, доходи, зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном.

У разі неподання або подання недостовірних відомостей зазначена особа не може бути призначена (обрана) на відповідну посаду, а призначена особа підлягає звільненню, якщо інше не передбачено Конституцією України.

Стаття 11

Кодекси поведінки

1. Загальні вимоги до поведінки осіб, зазначених у пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, якими вони зобов'язані керуватися під час виконання своїх службових повноважень, під-

стави та порядок притягнення до відповідальності за порушення цих вимог встановлюються законом.

2. Законодавством, що визначає організацію і порядок діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, надання окремих видів державних послуг або діяльності категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, органів місцевого самоврядування, можуть встановлюватися спеціальні вимоги щодо поведінки таких осіб.

3. Держава сприяє закріпленню норм професійної етики та інших вимог щодо здійснення окремих видів діяльності в кодексах поведінки підприємців, представників відповідних професій.

Стаття 12

Врегулювання конфлікту інтересів

1. Особи, зазначені в пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язані вжити заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів.

2. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, порядок надання окремих видів державних послуг та провадження інших видів діяльності, пов'язаних з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, мають передбачати порядок та шляхи врегулювання конфлікту інтересів.

Стаття 13

Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів

1. 3 метою виявлення у проектах нормативно-правових актів норм, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики проводить антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів.

Порядок і методологія проведення антикорупційної експертизи та порядок оприлюднення її результатів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Результати антикорупційної експертизи підлягають обов'язковому розгляду під час прийняття рішення щодо видання відповідного нормативно-правового акта.

2. Антикорупційній експертизі підлягають:

проекти законів України;
проекти актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади за рішенням відповідно Президента України, Кабінету Міністрів України, зверненням центрального органу виконавчої влади.

3. За ініціативою фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів.

Проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів та оприлюднення її результатів здійснюються за рахунок відповідних фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб або інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 14 **Вимоги щодо прозорості** **інформації у приватній сфері**

1. Не є конфіденційною та не може становити комерційну або банківську таємницю інформація про:

1) розміри, види благодійної та іншої допомоги, що надається фізичним та юридичним особам чи одержується від них особами, зазначеними в пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону;

2) розміри, види винагороди, що одержують особи, зазначені в пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, а також правочини, пов'язані з одержанням подарунків цими особами або близькими їм особами;

3) працевлаштування, виконання робіт, надання послуг за цивільно-правовими угодами близьким особам осіб, зазначених у пунктах 1–2 частини першої статті 2 цього Закону, якщо інше не передбачено законом.

Розділ III **УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ** **В ЗАХОДАХ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ** **ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ**

Стаття 15 **Участь громадськості в заходах щодо** **запобігання та протидії корупції**

1. Об'єднання громадян та їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання, виявлення та протидії корупційним правопорушенням можуть (крім випадків, коли це віднесено законом до виключної компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції):

1) брати участь у діяльності щодо виявлення фактів вчинення корупційних правопорушень та встановлення осіб, які їх вчинили, у межах повноважень, визначених законом;

2) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних правопорушень спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, іншим органам, зазначеним у статті 3 цього Закону, керівництву та колективу підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення, а також громадськості;

3) запитувати та одержувати в установленому порядку від органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформацію про діяльність щодо запобігання та протидії корупції;

4) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів державної влади або органів місцевого самоврядування;

5) брати участь у відкритих парламентських слуханнях з питань запобігання та протидії корупції;

6) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання та протидії корупції;

7) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, со-

ціологічних тощо, з питань запобігання та протидії корупції;

8) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання та протидії корупції;

9) здійснювати громадський контроль за дотриманням законів, спрямованих на запобігання та протидію корупції, з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать чинному законодавству.

2. Об'єднанню громадян, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, та основних напрямів їх діяльності.

3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування функцій, повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, у тому числі недержавним організаціям, з метою їх громадського обговорення підлягають опублікуванню в офіційних виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у десятиденний строк з дня їх внесення суб'єктом права законодавчої ініціативи, але не пізніше ніж у семиденний строк до дня їх розгляду.

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані узагальнювати результати громадського обговорення законопроектів та інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування функцій, повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування недержавним організаціям, та оприлюднювати їх у засобах масової інформації.

Стаття 16

Інформування громадськості про заходи щодо запобігання та протидії корупції

1. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в межах від-

повідного адміністративно-територіального утворення та в державі в цілому зобов'язані щороку не пізніше 10 лютого оприлюднювати інформацію прожиті заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

2. Спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики щороку не пізніше 1 квітня готує та оприлюднює у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку звіт про результати проведення заходів щодо запобігання та протидії корупції.

У звіті мають відображатися такі відомості:

1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких показників:

а) кількість осіб, щодо яких складено протоколи про вчинення корупційних правопорушень;

б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду або на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення;

в) дані окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 2 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення;

г) дані про розміри завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування;

2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;

3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;

4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції.

Стаття 17

Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції

1. Особи, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, перебувають під захистом держави.

Держава забезпечує здійснення правоохоронними органами правових, організаційно-технічних та інших заходів, спрямованих на захист від протиправних посягань на життя, житло, здоров'я та майно осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, а також близьких їм осіб.

2. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, здійснюється відповідно до Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві».

Розділ IV

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 18

Види відповідальності за корупційні правопорушення

1. За вчинення корупційних правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 2 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової або дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

2. Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, у триденний строк з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили, притягнення до цивільно-правової відповідальності, накладення дисциплінарного стягнення заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Стаття 19

Особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення

1. Особа, щодо якої винесено постанову про притягнення як обвинуваченої

у вчиненні злочину у сфері службової діяльності або складено протокол про вчинення адміністративного корупційного правопорушення, пов'язаного з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1–3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, в тому числі в юридичних особах приватного права, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом, до розгляду справи судом, якщо інше не передбачено Конституцією України.

2. Дострокове припинення повноважень особи на виборній посаді, звільнення особи з посади, що здійснюється Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, звільнення з військової служби військової посадової особи, яку притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення, проводиться відповідно до законодавства.

Інші особи, яких притягнуто до кримінальної або адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1–3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, підлягають звільненню з відповідних посад у триденний строк з дня набрання рішенням суду законної сили, якщо інше не передбачено законом.

3. Про звільнення особи з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1–3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, керівник органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації у триденний строк письмово повідомляє суд, який постановив обвинувальний вирок або прийняв постанову про накладення адміністративного стягнення за корупційне правопорушення, та спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань державної служби.

4. З метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення, або невиконан-

ня вимог цього Закону за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції, за рішенням керівника особи, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Обмеження щодо заборони особи, звільненій із займаної посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, або такою, що порівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

Розділ V
УСУНЕННЯ НАСЛІДКІВ
КОРУПЦІЙНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 20

**Відшкодування шкоди, завданої державі
внаслідок вчинення корупційного
правопорушення**

1. Шкода, завдана державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягає відшкодуванню в установленому законом порядку.

Стаття 21

Незаконні нормативно-правові акти та правочини

1. Нормативно-правові акти, рішення, прийняті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, можуть бути скасовані органом або посадовою особою, уповноваженими на прийняття чи скасування відповідних актів та рішень, або визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованих фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб, прокурора, органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

2. Правочин, укладений внаслідок корупційного правопорушення, є нікчемним.

Стаття 22

**Відновлення прав і законних інтересів
та відшкодування збитків, завданих
фізичним та юридичним особам
внаслідок вчинення корупційного
правопорушення**

1. Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного правопорушення, які зазнали моральної або майнової шкоди, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків у встановленому законом порядку.

2. Збитки, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних дій суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України у встановленому законом порядку.

Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, завдані суб'єктом, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка завдала шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування, якщо обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили, у діях цієї особи встановлено склад злочину.

Стаття 23

Вилучення незаконно одержаного майна

1. Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають вилученню в установленому законом порядку, а вартість незаконно одержаних послуг та пільг — стягненню на користь держави.

Розділ VI
КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД
ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ
У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ
ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 24

Контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції

1. Контроль за виконанням законів
у сфері запобігання та протидії корупції

здійснюється Верховною Радою України безпосередньо, а також Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, органами державної влади в межах їх повноважень у встановленому законом порядку.

2. Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, здійснюючи контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції, щороку не пізніше 15 квітня представляє Верховній Раді України доповідь про стан запобігання та протидії корупції в Україні, що підлягає опублікуванню в офіційних виданнях Верховної Ради України.

Стаття 25
Громадський контроль
за виконанням законів у сфері
запобігання та протидії корупції

1. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється на підставі та в порядку, визначеному цим Законом та іншими законами.

Стаття 26
Прокурорський нагляд

1. Нагляд за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурами.

Розділ VII
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 27
Міжнародне співробітництво у сфері
запобігання та протидії корупції

1. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції.

2. Правова допомога та інші види міжнародного співробітництва у справах про корупційні правопорушення

здійснюються компетентними органами відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 28
Міжнародні договори України
у сфері запобігання та протидії
корупції

1. У разі якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про запобігання та протидію корупції, застосовуються правила міжнародних договорів.

Стаття 29
Міжнародний обмін інформацією
у сфері запобігання та протидії
корупції

1. Компетентні органи України можуть надавати відповідним органам іноземних держав та одержувати від них інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, з питань запобігання та протидії корупції з додержанням вимог законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Надання органам іноземних держав інформації з питань, пов'язаних із запобіганням та протидією корупції, можливе лише в разі, якщо ці органи та відповідний компетентний орган України можуть встановити такий режим доступу до інформації, який унеможливає розкриття інформації для інших цілей чи її розголошення в будь-який спосіб, у тому числі шляхом несанкціонованого доступу.

Стаття 30
Заходи щодо повернення в Україну
доходів, одержаних внаслідок
корупційних правопорушень,
та розпорядження вилученими
доходами, одержаними внаслідок
корупційних правопорушень

1. Україна здійснює заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупцій-

них правопорушень, та розпоряджається цими коштами та майном відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і вводиться в дію з 1 квітня 2010 року. {Пункт 1 із змінами, внесені згідно із Законом № 1787-VI від 23.12.2009}

2. Визнати такими, що втрачають чинність з 1 квітня 2010 року: {Абзац перший пункту 2 із змінами, внесені згідно із Законом № 1787-VI від 23.12.2009}

Закон України «Про боротьбу з корупцією» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 34, ст. 266; 1997 р., № 19, ст. 136; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 16, ст. 97, № 26, ст. 213; 2000 р., № 24, ст. 185; 2002 р., № 40, ст. 289, № 43, ст. 315; 2003 р., № 29, ст. 233; 2005 р., № 16, ст. 263; 2006 р., № 32, ст. 272; 2007 р., № 9, ст. 67);

Постанову Верховної Ради України від 5 жовтня 1995 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про боротьбу з корупцією» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 34, ст. 267).

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо проекту антикорупційної стратегії та приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Президент України
В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 11 червня 2009 року
№ 1506-VI